

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

X Liceum Ogólnokształcącego

im. Gdyńskich Nauczycieli Bohaterów II Wojny Światowej

w Gdyni

*„Dobra szkoła to przede wszystkim mądra szkoła.
Niechaj w pracy wychowawczej
wszyscy zaangażowani w nią ludzie (...)
poczują się związani najpiękniejszym zadaniem –
zadaniem cierpliwego i pełnego spokojnej mądrości
ukazywania dojrzewającym ludziom,
jak być człowiekiem naprawdę...”
Kard. Karol Wojtyła*

Program został zaakceptowany przez Radę Rodziców X LO w Gdyni w dn. 30.09.2022 r.
oraz zatwierdzony uchwałą Rady Pedagogicznej X LO w Gdyni w dn. 30.09.2022 r.

SPIS TREŚCI:

- I. Wstęp
- II. Podstawa prawna
- III. Misja Szkoły
- IV. Cele i zadania
- V. Diagnoza i wnioski
- VI. Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym
- VII. Efekty oddziaływań wychowawczo – profilaktycznych
- VIII. Ewaluacja programu
- IX. Harmonogram działań

I. WSTĘP

Program Wychowawczo – Profilaktyczny uchwalony przez Radę Pedagogiczną X Liceum Ogólnokształcącego w Gdyni w porozumieniu z Radą Rodziców zawiera opis celów i zadań wychowawczych oraz określa kierunek oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych realizowanych w Szkole.

Zadania realizować będą wychowawcy, nauczyciele, inni pracownicy szkoły oraz instytucji wspierających szkołę - w ścisłej współpracy z Rodzicami.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny X Liceum Ogólnokształcącego w Gdyni jest załącznikiem do Statutu Szkoły.

II. PODSTAWA PRAWNA

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 02 kwietnia 1997 r.
(Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późniejszymi zmianami)
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z dnia 10 grudnia 1948 r.
- Konwencja o Prawach Dziecka ONZ z 20 listopada 1989 r.
(Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526)
- Ustawa o systemie oświaty z dnia 07 września 1991 r.
(Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela
(Dz. U. z 2006 r. nr 97, poz. 674 z późniejszymi zmianami)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych
(Dz. U. 2014 poz. 1993)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
(Dz. U. z 2012 r. poz. 977 z późniejszymi zmianami)

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
(Dz. U. 2014 poz. 803)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83 poz. 562 z późniejszymi zmianami)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 532)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem
(Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
(Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109)
- Ustawa z 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(Dz. U. 1982 nr 35 poz. 230)
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych
(Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dydaktycznych wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego
(Dz. U. 1999 nr 67 poz. 756)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949) ogłoszona dnia 11 stycznia 2017 r., obowiązująca od dnia 1 września 2017 r.
- Statut Szkoły X Liceum Ogólnokształcącego im. Gdyńskich Nauczycieli Bohaterów II Wojny Światowej w Gdyni

III. MISJA SZKOŁY

Misją X Liceum Ogólnokształcącego im. Gdyńskich Nauczycieli Bohaterów II Wojny Światowej jest stworzenie takiego środowiska wychowawczego, które będzie wspierać swoich wychowanków w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, i które będzie wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży" (zgodnie z art. 1 pkt 3 ustawy Prawo oświatowe Dz.U. z 2017 r.).

Szkoła szczególnie nacisk kładzie na wychowanie w duchu odpowiedzialności za siebie i otoczenie, szacunek dla tradycji, kultywowanie postaw patriotycznych i obywatelskich, mądre rozumienie wolności, szanowanie obowiązujących zasad i praw. Uczniowie zachęceni są do podejmowania różnorodnych działań, dających im możliwość odkrywania i rozwijania swoich talentów, zdolności i zainteresowań oraz integracji z innymi.

IV. CELE I ZADANIA

Celem nadrzędnym Programu Wychowawczo - Profilaktycznego X Liceum Ogólnokształcącego w Gdyni jest stworzenie bezpiecznego i zdrowego środowiska do nauki, wspierającego wszechstronny i harmonijny rozwój osobowy, zachęcanie do poznawania siebie i pracy nad własnym rozwojem w następujących obszarach:

1. sfery fizycznej,
2. sfery emocjonalnej,
3. sfery intelektualnej,
4. sfery duchowej,
5. sfery społecznej.

1. Zadania wychowawcze kształtujące rozwój sfery fizycznej:

- kształtowanie postawy dbałości o własny rozwój fizyczny, sprawność i odporność organizmu oraz o higienę ciała i otoczenia,
- propagowanie zdrowego stylu życia: planowanie czasu pracy i odpoczynku, racjonalne odżywianie się,
- przeciwdziałanie uzależnieniom, wdrażanie do odpowiedzialności za ochronę własnego zdrowia,
- promowanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia,

- przygotowanie do uczestnictwa w działaniach na rzecz zdrowia i tworzenia zdrowego środowiska w domu, szkole, miejscu pracy, społeczności lokalnej,
- kształtowanie umiejętności reagowania w nagłych stanach zagrożenia zdrowia i życia,
- kształtowanie pozytywnego stosunku do płciowości i odnoszeniu jej do wartości nadrzędnych, takich jak poszanowanie życia, miłość, rodzina, akceptacja i szacunek w relacjach,
- kształtowanie umiejętności obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej oraz szacunku dla ciała innej osoby,
- uświadomienie współzależności między wymiarami zdrowia: fizycznym, psychicznym i duchowym.

2. Zadania wychowawcze kształtujące rozwój sfery emocjonalnej:

- kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej,
- rozwijanie umiejętności rozpoznawania i wyrażania swoich uczuć,
- wdrażanie działań mających na celu wykształcenie strategii radzenia sobie ze stresem,
- kształtowanie poczucia własnej wartości,
- wzmocnianie postaw asertywności i odpowiedzialności, poprzez działania praktyczne z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy,
- pomaganie w rozwiązywaniu problemów i pokonywaniu trudności związanych z okresem dojrzewania, ukierunkowana na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej,
- pomaganie w rozwiązywaniu problemów i pokonywaniu trudności związanych z zagrożeniami cywilizacyjnymi,
- pomaganie w rozpoznawaniu zagrożeń psychologicznych i radzeniu sobie z kryzysami tożsamościowymi właściwymi dla wieku nastoletniego,
- udzielanie wsparcia w problemach osobistych, dbanie o dostępność bezpiecznej przestrzeni i pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- udzielanie wsparcia w osiągnięciu właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności,
- wdrażanie do samowychowania, samokontroli i samooceny.

3. Zadania wychowawcze kształtujące rozwój sfery intelektualnej:

- stwarzanie szczególnie korzystnych warunków do rozwijania zainteresowań i zdolności wychowanków,
- rozwijanie kreatywności i aktywności oraz umożliwianie i zachęcanie do publicznej prezentacji swojej twórczości,
- kształtowanie umiejętności planowania rozwoju własnego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych,
- wdrażanie do samokształcenia,
- zapewnienie dostępu do usług z zakresu doradztwa zawodowego,
- stwarzanie sprzyjających warunków do adekwatnej samooceny cech osobowych w odniesieniu do potrzeb rynku pracy,
- rozwijanie kompetencji kluczowych, niezbędnych na rynku pracy,
- rozbudzanie wyobraźni i pomysłowości dotyczącej przyszłej aktywności zawodowej i gospodarczej,
- wpajanie zasad właściwego i efektywnego korzystania z technologii komputerowych i informatycznych, z położeniem nacisku na zagrożenia wynikające z ich niewłaściwego używania.

4. Zadania wychowawcze kształtujące rozwój strefy społecznej:

- uczenie umiejętności szanowania poglądów innych, wyrażania poglądów własnych i ich obrony oraz rozwijanie umiejętności prezentacji swego stanowiska, dialogu i współdziałania z innymi,
- rozbudzanie postawy szacunku dla odmienności rasowych, narodowych, światopoglądowych, tożsamościowych, wyznaniowych, kulturowych,
- kształtowanie postawy szacunku wobec prawa, przestrzegania norm społecznych i prawnych,
- uświadamianie roli rodziny w życiu człowieka,
- promowanie wzoru małżeństwa opartego na wierności, uczciwości, odpowiedzialności i partnerstwie,
- przygotowanie do świadomego pełnienia ról rodzicielskich,
- rozwijanie i pogłębianie poczucia przynależności do społeczności narodowej, regionalnej i lokalnej
- wdrażanie do działań pomocowych na rzecz potrzebujących osób i instytucji w ramach wolontariatu,
- kształtowanie szacunku i miłości do narodowego dziedzictwa kulturowego, historii, symboli, literatury, języka i bohaterów narodowych
- wdrażanie młodzieży do samorządności w klasie (SK), szkole (SU) oraz w środowisku lokalnym (RM Gdyni),
- stwarzanie możliwości szlachetnego sportowego współzawodnictwa, wykorzystanie moralnych aspektów sportu.

5. Zadania wychowawcze kształtujące rozwój sfery duchowej:

- kształtowanie kompetencji intelektualnych potrzebnych do rozumienia siebie i świata
- przygotowanie do rozpoznawania podstawowych wartości etycznych oraz zasad moralnych, do dokonywania ich oceny i hierarchizacji
- rozwijanie zdolności do dokonywania wyborów w oparciu o wartości wyższe, wykraczające poza własną, doraźną korzyść
- wdrażanie do przyjmowania odpowiedzialności moralnej za własne życie
- kształtowanie kultury osobistej poprzez uwrażliwianie na dobro, piękno i prawdę
- kształtowanie zdolności do twórczego i konstruktywnego życia
- wprowadzanie w przestrzeń narodowej i światowej kultury i sztuki, prowadzące do przeżyć estetycznych
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za środowisko, za małą i wielką ojczyznę
- uwrażliwienie na potrzeby innych ludzi
- rozwijanie postawy zaangażowania, otwartości i zdolności do nawiązywania głębokich relacji z innymi
- kształtowanie zdolności do okazywania miłości, pojmowanej jako postawa, która jest wynikiem świadomego wyboru postawy troski o innych, wykraczania poza własne dobro, poza własny interes.

V. DIAGNOZA I WNIOSKI

Diagnozy dokonano w oparciu o analizę:

- ankiet - w miesiącach maj-czerwiec 2022r. przeprowadzona została kompleksowa ankieta obejmująca rodziców, nauczycieli i uczniów Szkoły; składała się z pytań otwartych dotyczących oddziaływań w każdej ze sfer,
- obserwacji uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych – zdalnych i stacjonarnych,
- informacji od wychowawców i nauczycieli o problemach wychowawczych,
- rozmów z rodzicami,
- dokumentacji szkolnej.

W wyniku analizy odpowiedzi uzyskano opracowane wnioski – załącznik nr 1.

Po przeprowadzeniu szczegółowej analizy wniosków rekomendujemy:

W sferze fizycznej:

- kontynuowanie wzmocnienia wśród uczniów zdrowych nawyków żywieniowych „od podstaw” – m.in. poprzez umożliwianie i zachęcanie do picia wody na lekcjach, organizowanie spotkań z dietetykami/psychodietetykami poruszającymi zagadnienia: anoreksji, ortoreksji itp.
- dbanie o utrzymanie różnorodnej i atrakcyjnej oferty na lekcjach wychowania fizycznego; wzbudzenie w uczniach entuzjazmu do zajęć ruchowych, w celu zminimalizowania zwolnień długookresowych; przyjęcie przez nauczycieli wychowania fizycznego postawy zrozumienia wobec uczniów nie lubiących sportu, o gorszych warunkach fizycznych, itp.
- zapewnienie zdrowszych alternatyw w sklepiku szkolnym /automacie – np. owoce; ograniczenie ilości produktów o dużej zawartości cukru

W sferze emocjonalnej:

- budowanie wśród uczniów świadomości czym jest świadomość emocjonalna i dobrostan psychiczny
- pielęgnowanie postawy otwartości nauczycieli na uczniów – wzmocnienie dobrych relacji; nie zapominanie, iż relacja nauczyciel-uczeń jest czynnikiem najlepiej ze wszystkich wspomagającym proces nauczania
- podejmowanie przez nauczycieli działań redukujących stres wśród uczniów – wskazana byłaby zmiana narracji na bardziej wspierającą i motywującą, niż oceniającą
- utrzymanie dużej dostępności pedagoga i psychologa dla uczniów; zwiększenie częstotliwości zajęć o charakterze psychoedukacyjnym

W sferze intelektualnej:

- wspieranie procesu dydaktycznego metodami aktywizującymi – dyskusjami, korzystaniem z rozwiązań elektronicznych, a także wyjściami tematycznymi poza szkołę
- położenie jeszcze większego nacisku na indywidualizację kształcenia

W sferze duchowej:

- przekazywanie zachowaniem i codzienną postawą wszystkich członków Społeczności Szkolnej uniwersalnych wartości, takich jak dobro, prawda, współczucie, życzliwość.
- promowanie i kontynuowanie prowadzenia akcji charytatywnych i wolontariackich w szkolnej społeczności

Zauważono, iż odpowiedzi na pytania dotyczące tej sfery mogły wynikać z niezrozumienia pytania. Duża część ankietowanych (zarówno wśród uczniów, ale też rodziców i nauczycieli) utożsamiała sferę duchową z lekcjami religii, nie biorąc pod uwagę, iż „duchowość” jest pojęciem dużo

szerszym niż „religia” czy „wiara”. Zapewne stąd dość często pojawiała się odpowiedź, że obszar ten nie jest kompetencją Szkoły. Wskazaniem dla zespołu ewaluacyjnego na przyszłość, jest większa dbałość o precyzję zadawanych pytań.

W sferze społecznej:

- minimalizowanie niekorzystnych skutków pandemii (takich jak „ucieczka” młodzieży w świat wirtualny, alienacja, samotność, poprzez ukazywanie atrakcyjnych alternatyw – tworzenie atmosfery wspólnotowości w trakcie wydarzeń szkolnych
- dbanie o przestrzeń integracji międzyklasowej podczas spotkań kół zainteresowań

Inne:

W kolejnych latach rekomendujemy większe zaangażowanie Grona Pedagogicznego w proces ewaluacji. Ze względu na małą liczbę nauczycieli, którzy wypełnili ankietę wyniki mogą być mało miarodajne. Ponadto zdarzały się odpowiedzi o dużym poziomie ogólności i mało konkretne.

Cele i zadania wychowawcze przyjęte przez Szkołę realizowane będą na wszystkich zajęciach edukacyjnych, w trakcie zajęć pozalekcyjnych, imprez i uroczystości szkolnych i obejmować będą działania wynikające z pojmowania wychowania jako wymiaru pracy edukacyjnej każdego nauczyciela. Dokumentami uzupełniającymi do programu wychowawczo-profilaktycznego X LO są: Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego, regulamin Samorządu Uczniowskiego oraz plany kół zainteresowań.

VI. WSPÓLPRACA Z RODZICAMI I ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

Aby wyznaczone cele i zadania osiągnąć, konieczne jest wzmacnianie i koordynowanie społecznie pożądanym oddziaływań wychowawczych szkoły, domu rodzinnego i innych podmiotów wywierających wpływ na formowanie postaw, poglądów i charakteru młodego człowieka.

Współpraca wychowawcza z rodzicami:

Jednym z podstawowych zadań Programu Wychowawczo-Profilaktycznego X Liceum Ogólnokształcącego w Gdyni jest rozwijanie dialogu, współpracy i współdziałania nauczycieli z rodzicami w procesie kształcenia i wychowania ich dzieci. Właściwe i pozytywne nawiązanie kontaktu z rodzicami, poznanie się, stworzenie atmosfery zaufania, otwartości i wzajemnej życzliwości ma ogromne znaczenie dla prawidłowego przebiegu tych procesów.

Formy współpracy wychowawczej z rodzicami:

- cykliczne spotkania z rodzicami, w celu wymiany informacji oraz dyskusji na tematy wychowawcze – według harmonogramu,

- spotkania indywidualne – dyżury nauczycieli stacjonarnie i on-line zgodnie z harmonogramem oraz w miarę zgłaszanych potrzeb,
- spotkania rodziców z ekspertami zajmującymi się problemami rozwoju młodzieży oraz wskazującymi metody postępowania w różnych sytuacjach,
- kontakty korespondencyjne (korespondencja przez e-dziennik, listy do rodziców),
- wybór reprezentantów do Rady Rodziców.

Szkoła w środowisku lokalnym:

Szkoła oderwana od środowiska lokalnego nie ma szansy na pełną realizację swoich zadań zarówno wychowawczych jak i dydaktycznych. X LO, współpracując ze środowiskiem lokalnym, zyskuje wiele możliwości edukacyjnych i wychowawczych. Jednym z cenniejszych aspektów aktywnego wpisywania się szkoły w środowisko lokalne jest zakorzenienie wychowanków w ich Małej Ojczyźnie.

X Liceum Ogólnokształcące współpracuje z wieloma instytucjami zewnętrznymi, należą do nich:

- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- polskie uczelnie wyższe, w szczególności trójmiejskie
- instytucje kultury,
- organizacje pozarządowe, w tym organizacje pożytku publicznego,
- samorządy gmin i ich jednostki organizacyjne,
- organy państwowe,
- międzynarodowe organizacje typu UNESCO,
- szkoły z innych krajów Unii Europejskiej i spoza niej.

VII. EFEKTY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNYCH

Pragniemy, by w efekcie podejmowanych działań wychowawczo-profilaktycznych X Liceum Ogólnokształcące w Gdyni opuszczał absolwent:

- o bogatej osobowości, dużej wrażliwości etycznej i kulturze osobistej,
- o ukształtowanych postawach prospołecznych i prorodzinnych,
- aktywnie uczestniczący w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym,

- ciekawy świata i potrafiący korzystać z dóbr kultury i dzieł myśli ludzkiej,
- charakteryzujący się:
 - mądrością - co oznacza m.in. posiadający wiedzę i umiejętności, które umożliwią mu podjęcie nauki na wyższym etapie edukacyjnym, na uczelni świadomie przez siebie wybranej, dbający o kulturę języka ojczystego, znający języki obce, potrafiący wyszukiwać i wykorzystywać informacje z różnych źródeł, efektywnie posługujący się technologią informacyjną; logicznie i twórczo myślący oraz odważnie prezentujący własny punkt widzenia; zdolny do krytycznego odbioru tego, co niesie ze sobą kultura masowa,
 - odpowiedzialnością - co oznacza m.in. dbałość o zdrowie i nienarażanie się na sytuacje, które zagrażają życiu, zdrowiu i uczuciom własnym i innych, mądre gospodarowanie czasem, rzetelne wywiązywanie się ze swoich obowiązków, znajomość swoich możliwości i ograniczeń, wyznaczanie sobie racjonalnych celów i wytrwale ich realizowanie, gotowość do ponoszenia konsekwencji swoich decyzji i podejmowanych działań, umiejętność wyciągania wniosków z doświadczeń,
 - odwagą - co oznacza m.in. stawanie w obronie prawdy i dobra, przeciwstawianie się złu i niesprawiedliwości, nieuleganie presji, umiejętność mówienia „nie” złemu otoczeniu lub złym propozycjom, umiejętność przyznawania się do błędów,
 - prawością i uczciwością - co oznacza m.in. postępowanie zgodnie z przyjętymi wartościami moralnymi, a także poszanowanie dla cudzej własności, nieściąganie i niewykorzystywanie nieuczciwie pracy innych,
 - szacunkiem dla siebie i innych - co oznacza m.in. troskę o swoje dobre imię, zdrowie, samopoczucie, rozwój i przyszłość, jak również życzliwość, szacunek i tolerancję wobec innych, dostrzeganie ich potrzeb i niepozostawanie wobec nich obojętnym,
 - miłością do ojczyzny - co oznacza m.in. znajomość historii i kultury kraju, dbanie o jej dobro i dobre imię, a także umiejętne korzystanie z dóbr kultury, okazywanie szacunku dla tradycji, symboli narodowych i religijnych własnych i cudzych.

Efektom realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego jest również ścisła współpraca wszystkich osób pragnących pomóc młodemu człowiekowi w uzyskaniu pełnej dojrzałości, tj. rodziców, wychowawców, nauczycieli, dyrekcji, przedstawicieli instytucji, wspierających szkołę w sferze wychowania i profilaktyki oraz – przede wszystkim – samych uczniów.

VIII. EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji podejmowanych działań wychowawczo-profilaktycznych jest ocena, czy założenia programu zostały osiągnięte, czy przynoszą zamierzone efekty, oraz określenie jakich zmian należy dokonać, aby zwiększyć ich skuteczność.

Narzędzia, które zostaną wykorzystane do ewaluacji niniejszego programu, to:

- rozmowy z uczniami, nauczycielami i rodzicami,

- wymiana spostrzeżeń w zespołach przedmiotowych i wychowawczych,
- ankiety ewaluacyjne,
- semestralne analizy wyników nauczania i frekwencji,
- sprawozdania z pracy wychowawców klas,
- obserwacja zachowań uczniów,
- analiza dokumentacji psychologa i pedagoga szkolnego.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Z wynikami prac zespołu zostanie zapoznana Rada Pedagogiczna i Rada Rodziców.

IX. HARMONOGRAM ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNYCH

Ze względu na sytuację poepidemiczną i zmieniające się okoliczności zewnętrzne program będzie na bieżąco modyfikowany i dostosowywany do aktualnych potrzeb i możliwości realizacji.

sfera	zadanie	sposób realizacji	osoby odpowiedzialne	termin
sfera intelektualna	<ul style="list-style-type: none"> • stwarzanie korzystnych warunków rozwijania zainteresowań i zdolności wychowanków, • rozwijanie kreatywności i aktywności oraz umożliwianie i zachęcanie do publicznej prezentacji swojej twórczości 	<ul style="list-style-type: none"> • oferta kółek zainteresowań dla młodzieży, m.in.: szkolny zespół aktorski/muzyczny „Zdziesiątkowani”, koło rękodzieła, koło biologiczne – Napisz pracę badawczą, lego-biologia, klub kibica • międzyprzedmiotowe innowacje w pracy z klasami, np. „Elementy retoryki i edukacji teatralnej”, „Język obcy w zawodzie” (j. niemiecki, j. rosyjski, podstawy przedsiębiorczości); innowacja międzyprzedmiotowa: Biologia z elementami języka angielskiego; Rozszerzanie wiedzy o zagadnienia z pogranicza biotechnologii, mikrobiologii, biologii molekularnej i biologii medycznej; „Matematyka politechniczna”; innowacja informatyczna „Kreatywnie od algorytmu do programu” • udział w projektach międzyszkolnych i międzynarodowych: eTwinning • udział w wykładach na trójmiejskich uczelniach wyższych w ramach projektów, np.: Zaprosz naukowca do szkoły, Poznaj pracę biologa, Spotkanie z podróżnikiem; Młodzieżowe spotkania z medycyną, Zdolni z Pomorza • organizowanie wydarzeń szkolnych pogłębiających zainteresowania młodzieży, np. Dzień liczby pi, Artystyczne piątki, Europejski Dzień Języków Obcych, Dzień Ziemi i Wody, udział w wydarzeniach pozaszkolnych pogłębiających zainteresowania młodzieży: Kolosy, wyjścia do trójmiejskich teatrów i kin, • podejmowanie działań promujących czytelnictwo, np. udział w Wielkim Maratonie Czytelniczym, Czytelnicze piątki – wspólne czytanie literatury • motywowanie do udziału w konkursach zewnętrznych i olimpiadach przedmiotowych - zgodnie z ofertą 	wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych

	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie umiejętności planowania rozwoju własnego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, zapewnienie dostępu do usług z zakresu doradztwa zawodowego, ocena cech osobowych w odniesieniu do potrzeb rynku pracy, rozbudzanie wyobraźni i pomysłowości dotyczącej przyszłej aktywności zawodowej i gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> lekcje/warsztaty/konsultacje indywidualne z zakresu doradztwa zawodowego organizowane w ramach Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego oraz zgodnie z ofertą Powiatowego Urzędu Pracy w Gdyni, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 3, Pomorskiego Miasteczka Zawodów udział w Salonie Maturzystów oraz Dniach Otwartych pomorskich uczelni, „Targi Akademia”, „Bałtycki Festiwal Nauki” promocja talentów uczniowskich poprzez cykliczne wystawy ich prac na terenie szkoły Realizacja zajęć z doradztwa zawodowego (forma grupowa i indywidualna) 	szkolny doradca zawodowy; zaproszeni specjaliści; wychowawcy klas	cały rok szkolny/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych
	<ul style="list-style-type: none"> wpajanie zasad właściwego i efektywnego korzystania z technologii komputerowych i informatycznych, z położeniem nacisku na zagrożenia wynikające z ich niewłaściwego używania 	<ul style="list-style-type: none"> lekcje informatyki; wykorzystywanie narzędzi TIK w ramach zajęć szkolnych; 	nauczyciele;	cały rok szkolny
Sfera społeczna	<ul style="list-style-type: none"> uczenie umiejętności szanowania poglądów innych, wyrażania poglądów własnych i ich obrony oraz rozwijanie umiejętności prezentacji swego stanowiska, dialogu i współdziałania z innymi, rozbudzanie postawy szacunku dla odmienności rasowych, narodowych, światopoglądowych, wyznaniowych, kulturowych, 	<ul style="list-style-type: none"> dbanie o bezpieczną atmosferę na lekcjach, sprzyjającą wyrażaniu przez uczniów własnego zdania, skłaniającą do dyskusji w warunkach wzajemnego szacunku udział w międzynarodowym projekcie eTwinning 	wszyscy nauczyciele;	cały rok szkolny/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych

<ul style="list-style-type: none"> • uświadamianie roli rodziny w życiu człowieka, • promowanie wzoru małżeństwa opartego na wierności, odpowiedzialności, uczciwości, i partnerstwie, • przygotowanie do świadomego pełnienia ról rodzicielskich, • dbałość o środowisko naturalne i potrzeby innych 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programu nauczania wychowania do życia w rodzinie • charytatywna ogólnoszkolna zbiórka plastikowych nakrętek 	n-l wdźwr	
<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie szacunku i miłości do narodowego dziedzictwa kulturowego, historii, symboli, literatury, języka, bohaterów narodowych; • kształtowanie poczucia odpowiedzialności za innych, za środowisko, za małą i wielką ojczyznę, • rozwijanie i pogłębianie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionalnej i narodowej, • kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły, pogłębianie wiedzy uczniów o Patronie Szkoły, 	<ul style="list-style-type: none"> • przywiązywanie wagi do godnego obchodzenia ważnych uroczystości i świąt szkolnych oraz państwowych • kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły, poprzez pogłębianie wiedzy uczniów o Patronie szkoły, • wycieczki do miejsc pamięci: Piaśnica, Westerplatte, Stutthof • udział w projektach: Junior Biznes, Zwolnieni z teorii 	wszyscy nauczyciele; nauczyciele j. polskiego i historii	zgodnie z kalendarzem imprez/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych
<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie postawy szacunku wobec prawa, przestrzegania norm społecznych i prawnych; • wdrażanie młodzieży do samorządności w klasie (SK), szkole (SU) oraz w środowisku lokalnym (RM Gdyni) 	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeganie Statutu Szkoły; • wybory do Samorządu Uczniowskiego, wybory do Młodzieżowej Rady Miasta Gdyni • warsztaty z funkcjonariuszami Straży Miejskiej nt. „Odpowiedzialność prawna i karna nieletnich” 	opiekun SU; n-l wos-u; psycholog/ pedagog szkolony; Straż Miejska	cały rok szkolny/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych

Sfera emocjonalna	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej; 	<ul style="list-style-type: none"> dbanie o pozytywną i przyjazną atmosferę szkoły poprzez organizację wydarzeń ważnych dla życia społeczności szkolnej: integracja uczniów klas I, Otrzęsiny, Poranek Kolęd, uroczyste pożegnanie uczniów klas IV, Dzień Sportu, Dzień Zdrowia Psychicznego „Dziesiąty w Dziesiątce” 	wszyscy nauczyciele	zgodnie z kalendarzem imprez/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych
	<ul style="list-style-type: none"> rozwijanie umiejętności rozpoznawania i wyrażania swoich uczuć, kształtowanie poczucia własnej wartości, wdrażanie do samokształcenia, samowychowania, samokontroli i samooceny 	<ul style="list-style-type: none"> dbanie o bezpieczną atmosferę na lekcjach, sprzyjającą wyrażaniu przez uczniów własnego zdania, skłaniającą do dyskusji w warunkach wzajemnego szacunku; motywowanie uczniów do nauki i samodoskonalenia 	wszyscy nauczyciele; psycholog/ pedagog szkolny	cały rok szkolny
	<ul style="list-style-type: none"> wdrażanie działań mających na celu wykształcenie strategii radzenia sobie ze stresem, 	<ul style="list-style-type: none"> zajęcia na temat radzenia sobie ze stresem; działania interwencyjne dla potrzebujących tego uczniów 	psycholog/ pedagog szkolny	cały rok szkolny
	<ul style="list-style-type: none"> wzmacnianie postaw asertywności i odpowiedzialności, poprzez działania praktyczne z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy, 	<ul style="list-style-type: none"> zajęcia profilaktyczne nt. profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień behawioralnych 	psycholog/ pedagog szkolny; zaproszeni specjaliści; wychowawcy	cały rok szkolny I sem.
	<ul style="list-style-type: none"> pomaganie w rozpoznawaniu zagrożeń psychologicznych i radzeniu sobie z kryzysami tożsamościowymi wieku nastoletniego; udzielanie wsparcia w problemach osobistych, dbanie o dostępność bezpiecznej przestrzeni i pomocy psychologiczno-pedagogicznej, udzielanie wsparcia w osiągnięciu właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, 	<ul style="list-style-type: none"> realizacja programu nauczania wychowania do życia w rodzinie oddziaływania interwencyjne psychologa i pedagoga szkolnego 	nauczyciel wdzwr; psycholog/ pedagog szkolny	cały rok szkolny

Sfera fizyczna	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie postawy dbałości o własny rozwój fizyczny, sprawność i odporność organizmu oraz o higienę ciała i otoczenia; propagowanie zdrowego stylu życia: planowanie czasu pracy i odpoczynku, racjonalne odżywianie się; przygotowanie do uczestnictwa w działaniach na rzecz zdrowia i tworzenia zdrowego środowiska w domu, szkole, miejscu pracy, społeczności lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> realizacja programu nauczania wychowania fizycznego profilaktyka zdrowia na zajęciach wychowania fizycznego organizacja Szkolnego Dnia Zdrowia – turniej wiedzy o zdrowym odżywianiu Dzień Sportu 	n-le wychowania fizycznego	cały rok szkolny/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych
	<ul style="list-style-type: none"> przeciwdziałanie uzależnieniom, wdrażanie do odpowiedzialności za ochronę własnego zdrowia, kształtowanie umiejętności reagowania w nagłych stanach zagrożenia życia, 	<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień; udział w programach: Podstępne WZW, Znamie! Znam je?, Wybierz Życie – Pierwszy Krok, Odważni Wygrywają; realizacja podstawy programowej z przedmiotu Edukacja dla Bezpieczeństwa oraz zajęć dodatkowych: Ratownictwo medyczne 	psycholog/ pedagog szkolny; zaproszeni specjaliści, n-le biologii, chemii, edb; Straż Miejska	cały rok szkolny/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych
	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie pozytywnego stosunku do płciowości i odnoszeniu jej do wartości nadrzędnych, takich jak: poszanowanie życia, miłość, małżeństwo, rodzina, akceptacja i szacunek w relacjach, kształtowanie umiejętności obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej oraz szacunku dla ciała innej osoby, uświadomienie współzależności między wymiarami zdrowia: fizycznym, psychicznym i duchowym. 	<ul style="list-style-type: none"> realizacja programu nauczania wychowania do życia w rodzinie; 	n-l wdźwr	cały rok szkolny

Sfera duchowa	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do rozpoznawania podstawowych wartości, dokonywania ich oceny i hierarchizacji, • uwrażliwienie na potrzeby innych ludzi, rozwijanie postawy zaangażowania, otwartości i wrażliwości na rzecz potrzebujących pomocy poprzez wdrażanie młodzieży w działalność wolontariacką 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programu nauczania: religii, etyki i wychowania do życia w rodzinie; • wolontariat X LO np. Szlachetna Paczka, WOŚP; Szkolne Koło Caritas: Adopcja na Odległość, wolontariat roboczy na rzecz sopockiego hospicjum 	<p>katecheci; n-le: etyki, filozofii, wdzwr; wychowawcy; opiekunowie wolontariatu</p>	<p>cały rok szkolny/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie kultury osobistej poprzez uwrażliwianie na dobro, piękno i prawdę; • wprowadzanie w przestrzeń narodowej i światowej kultury i sztuki, prowadzące do przeżyć estetycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • klasowe i szkolne wyjścia do kina na wartościowe filmy, w tym udział w projekcie Nowe Horyzonty Filmoteki Szkolnej, wyjścia do teatru w ramach Klubu Teatromana 	<p>opiekunowie kół;</p>	<p>cały rok szkolny/ stosownie do możliwości wynikających z obostrzeń sanitarnych</p>

Program opracował Zespół w składzie:

mgr Anita Brzechffa
mgr Antonina Dzierżyńska
mgr Anna Klusek – Hundsdorff
mgr Iwona Nowak
mgr Sylwia Smejliś - Jastrząbek
mgr Dorota Waligórska
mgr Mateusz Woźniak

ZAŁĄCZNIK nr 1:

1. WNIOSKI Z ANALIZY ANKIET UCZNIÓW:

Ewaluacja ankiet miała za zadanie sprawdzenie oraz poddanie ocenie pięciu sfer, które dotyczą pracy Szkoły na rzecz Ucznia. Uczniowie dostali po trzy pytania do każdej ze sfer. Chcieliśmy dowiedzieć się, jak Uczniowie radzą sobie w kontekście poszczególnych obszarów oraz jakie są ich spostrzeżenia/strategie/uwagi.

Pierwszą sferą, od której zaczęliśmy analizę była sfera fizyczna, która odnosi się do prowadzenia zdrowego trybu życia poprzez zdrowe nawyki żywieniowe, aktywność sportową czy też badania profilaktyczne.

Pytanie nr 1 :

- ***W jaki sposób w mijającym roku szkolnym dbał_ś o swój rozwój w sferze fizycznej?***

Znaczna większość pozytywnie odniosła się do tego pytania. Uczniowie głównie dbali o swój rozwój w sferze fizycznej poprzez uczęszczanie po Szkole na dodatkowe aktywności sportowe jak np. bieganie, taniec, koszykówka, karate, siłownia czy pływanie. Sporo spośród uczniów kształtuje swoje zdrowie fizyczne poprzez lekcje wychowania fizycznego w murach szkolnych. Stosunkowo duży odsetek odpowiedzi, względem pozostałych jeszcze nie wymienionych, należy do zmian w sposobie odżywiania oraz wychodzenie na spacer. Ponadto wyczytać można jeszcze takie strategie rozwijania sfery fizycznej jak: badania profilaktyczne, spanie odpowiednią ilość godzin, dostanie się do szkoły na rowerze bądź pieszo. Pozostała część odpowiedzi świadczy o tym, że są Uczniowie, którzy nie dbali o swoją kondycję fizyczną, ale jest to bardzo mały procent spośród wszystkich ankietowanych.

Pytanie nr 2:

- **W jaki sposób Szkoła przyczyniła się do Twojego rozwoju w sferze fizycznej?**

Najwięcej odpowiedzi dotyczy możliwości uczęszczania na lekcje wychowania fizycznego. O połowę mniej jest takich wariantów jak np. Szkoła nie przyczyniła się w żaden sposób lub pogorszyła kondycję fizyczną poprzez wywoływanie stresu na lekcjach wf oraz spowodowała wstępną konieczność grania cały czas w jedną dyscyplinę sportową i brak wykładania podstawowej teorii o sportach. Część z uczniów odpowiedziała, że ich rozwój w sferze fizycznej przyjął pozytywne obroty za pomocą zainteresowania nowymi dyscyplinami oraz dużym wsparciem ze strony nauczycieli.

Pytanie nr 3:

- **Co w przyszłości mogłaby zaproponować i zapewnić Szkoła, co pozwoliłoby Ci lepiej rozwijać się w sferze fizycznej? Czy jest coś czego brakuje a byłoby Twoim zdaniem wskazane by wspomóc uczniów w tej dziedzinie?**

Jak się okazało po tym pytaniu, uczniowie mają sporo pomysłów na to, co mogłaby zaproponować Szkoła, aby sfera fizyczna była przez nich bardziej zagłębianą. Najczęściej padającą odpowiedzią jest, iż Szkoła nic nie musi zmieniać, bo jest „wszystko ok”, jednakże podliczając poszczególne pomysły pozostałych ankietowanych można by stwierdzić, że zdania są podzielone. Na drugim miejscu w skali najczęściej uzyskanych wariantów jest pomysł, aby stworzyć fakultety sportowe oraz dodatkowe zajęcia pozalekcyjne, dla chętnych. Spora część Uczniów napisała, że dobrym pomysłem byłyby zawody międzyklasowe oraz międzyszkolne, jak również remont siłowni. Uczniowie wspomnieli również o tym, że chcieliby, aby zajęcia na lekcjach w-fu były bardziej zróżnicowane, a nie skupiały się tylko na koszykówce czy siatkówce. Rozwój o szersze dyscypliny sportowe bardziej zaciekałby społeczność uczniowską, jak również podział wf na chłopców i dziewczynki. Niżej ankietowana, ale również pojawiająca się kilkakrotnie odpowiedź dotyczyła więcej możliwości wyjść na spacer, dotleniania się, nie tylko na lekcjach w-fu oraz organizację warsztatów o zdrowym odżywianiu.

Kolejną sferą, o którą zapytano w ankietach jest sfera emocjonalna. Dotyczy ona radzenia sobie z emocjami oraz umiejętności nazywania ich i stawiania im czoła.

Pytanie nr 1:

- **W jaki sposób w mijającym roku szkolnym dbałś o swój rozwój w sferze emocjonalnej?**

Większość uczniów, która udzieliła odpowiedzi na powyższe pytanie nie dbała o swój rozwój sfery emocjonalnej. Jednakże spore grono uczniów, aby polepszyć swoje samopoczucie spędzało czas z rodziną/przyjaciółmi lub chodziło na terapię do psychologa. Kilkaście spośród wszystkich odpowiedzi dotyczyła czytania książek, próbowania nowych, przyjemnych rzeczy czy też własne rozważania na temat swoich emocji. Niektórzy ankietowani rozwijają swoją sferę emocjonalną na inne sposoby, jakimi są: medytacja, wysypianie się oraz ograniczenie korzystania z telefonu.

Pytanie nr 2:

- **W jaki sposób Szkoła przyczyniła się do Twojego rozwoju w sferze emocjonalnej?**

Najliczniejszą odpowiedzią był odzew, który świadczył o tym, że Szkoła w żaden sposób się nie przyczyniła do rozwoju emocjonalnego uczniów. Ponadto bardzo duża część Uczniów uważa, że przez natłok obowiązków, wymuszanie odpowiedzi oraz niezrozumienie ze strony Nauczycieli powstaje nadmierny stres, który nie pomaga, a wręcz przeszkadza. Pozostali, którzy odpowiedzieli na to pytanie uważają, że osoby, które spotkali w murach szkoły pomogły im odzyskać wiarę w siebie i wpłynęły pozytywnie na poczucie ich własnej wartości. Część Uczniów ceni sobie rozmowy z pedagogiem/psychologiem szkolnym oraz możliwość brania udziału w warsztatach, integracjach szkolnych, które Szkoła organizuje.

Pytanie nr 3:

- **Co w przyszłości mogłaby zaproponować i zapewnić Szkoła, co pozwoliłoby Ci lepiej rozwijać się w sferze emocjonalnej? Czy jest coś czego brakuje a byłoby Twoim zdaniem wskazane by wspomóc uczniów w tej dziedzinie?**

Prawie połowa ankietowanych uważa, że w żaden sposób Szkoła nie jest w stanie zapewnić i polepszyć rozwój emocjonalny uczniów. Pozostali sugerują większą ilość organizacji warsztatów z psychologiem/pedagogiem na tematy dotyczące np.: zaburzeń psychicznych, zaburzeń odżywiania, zaburzeń tożsamości, treningu asertywności i radzenia sobie z emocjami. Bardzo wielu uczniów wspominało w ankietach, że takie warsztaty byłyby bardzo pomocne dla wielu osób ze społeczności szkolnej. Inne osoby uważają, że Nauczyciele powinni być bardziej wyrozumiali, empatyczni i wrażliwi czy też powinna występować większa wolność słowa i wyrażania siebie poprzez np. ubiór. Kilkunastu uczniów odpowiedziało się za tym, aby prace klasowe, sprawdziany i kartkówki występowały w dłuższym przedziale czasowym, gdyż ich nadmiar oraz częstotliwość wywołuje stres i przytłoczenie.

Kolejną sferą, o którą zapytano uczniów była sfera intelektualna charakteryzująca się zdolnością oraz umiejętnością wykorzystywania nabywanej wiedzy.

Pytanie nr 1:

- **W jaki sposób w mijającym roku szkolnym dbałś o swój rozwój w sferze intelektualnej?**

Sporo uczniów dbało o swój rozwój intelektualny poprzez czytanie książek bądź artykułów naukowych. Kolejną bardzo dużą grupę stanowią osoby, które doksztalcały się dla siebie i własnej wiedzy, aniżeli pod sprawdziany czy dla ocen. Inne pojawiające się odpowiedzi dotyczyły osób, które po Szkole uczęszczały na korepetycje, rozwiązywały łamigłówki oraz inne logiczne zagadki. Nie zabrakło odpowiedzi od osób, które w żaden sposób nie podejmowały aktywności ku polepszeniu swojej kondycji intelektualnej. Ta grupa osób stanowiła stosunkowo niski odsetek na tle pozostałych odpowiedzi.

Pytanie nr 2:

- **W jaki sposób Szkoła przyczyniła się do Twojego rozwoju w sferze intelektualnej?**

Przeważnie Uczniowie na to pytanie odpowiadali w sposób pozytywny. Największym uznaniem w Szkole cieszyły się zorganizowane warsztaty, wycieczki, integracje, nowy sprzęt oraz wsparcie Nauczycieli. Innym sposobem, który zapewniła szkoła na rozwój sfery intelektualnej według uczniów jest dobrze wyposażona biblioteka. Pozostałych kilkanaście odpowiedzi dotyczyło tego, iż w Szkole jest spory nacisk na przedmioty mniej przydatne danym profilowym, co wywołuje wśród uczniów frustrację oraz niepotrzebny stres.

Pytanie nr 3:

- **Co w przyszłości mogłaby zaproponować i zapewnić Szkoła, co pozwoliłoby Ci lepiej rozwijać się w sferze intelektualnej? Czy jest coś czego brakuje a byłoby Twoim zdaniem wskazane by wspomóc uczniów w tej dziedzinie?**

Uczniowie przy tym pytaniu byli niesamowicie zgodni. Ponad połowa ankietowanych uważa, że lekcje powinny być prowadzone w nieco bardziej innowacyjny sposób, aby Nauczyciele wychodzili poza schematy podczas prowadzenia zajęć. Dużą popularnością wśród odpowiedzi cieszy się

organizacja większej ilości warsztatów z psychologiem/pedagogiem szkolnym czy też wprowadzenie fakultetów oraz kół zainteresowań dla chętnych.

Kolejną sferą jest sfera duchowa. Uczniowie również do tego obszaru dostali po 3 pytania. Miały one na celu sprawdzenia w jaki sposób uczniowie przeżywają poczucie celu i sensu życia.

Pytanie nr 1:

- **W jaki sposób w mijającym roku szkolnym dbał_ś o swój rozwój w sferze duchowej?**

Nieco mniej niż połowa uczniów odpowiedziała, że w minionym roku szkolnym nie dbała w żaden sposób o swoją sferę duchową. Pozostali dokonywali tego poprzez chodzenie do kościoła, medytację, uczęszczanie na lekcje religii czy też dzięki przyjęciu bierzmowania.

Pytanie nr 2:

- **W jaki sposób Szkoła przyczyniła się do Twojego rozwoju w sferze duchowej?**

Zdecydowana większość ankietowanych odpowiedziała się za tym, że Szkoła w żaden sposób nie przyczyniła się do rozwoju ich sfery duchowej. Aczkolwiek nie obeszło się bez pozytywnego aspektu. Około 50 uczniów zasygnalizowało, że lekcje religii oraz rozmowy z księdzem bądź siostrą zakonną pomogły im w pielęgnacji sfery duchowej. Kilka osób zostało zniechęconych do lekcji religii poprzez odrzucenie innych wiar i uznanie ich jako gorszych.

Pytanie nr 3:

- **Co w przyszłości mogłaby zaproponować i zapewnić Szkoła, co pozwoliłoby Ci lepiej rozwijać się w sferze duchowej? Czy jest coś czego brakuje a byłoby Twoim zdaniem wskazane by wspomóc uczniów w tej dziedzinie?**

Sytuacja z większością obojętnych głosów pojawiła się również przy 3 pytaniu. Jak pokazują wyniki, społeczność uczniowska nie jest szczególnie zainteresowana sferą duchową. Ale jak wszędzie, są osoby, które dbały o nią i mają pomysły, co mogłaby zrobić i jak mogłaby się przyczynić szkoła ku lepszemu rozwojowi. Uczniowie zasugerowali, aby lekcje religii odbywały się na pierwszych/ostatnich lekcjach i aby zajęcia były połączone z innymi klasami, po to aby móc wymieniać się swoimi poglądami w większym gronie. Ponadto młodzież zaproponowała, aby na lekcji poszerzyć ramy nauczania o inne wiary, religie. Uczniowie są ciekawi innych kultur i obyczajów związanych z innymi wyznaniemiami.

Sfera społeczna - odnosi się ona do wszystkich relacji, które tworzymy z ludźmi oraz wszelakie kontakty międzyludzkie.

Pytanie nr 1:

- **W jaki sposób w mijającym roku szkolnym dbał_ś o swój rozwój w sferze społecznej?**

Uczniowie w większości byli zgodni ze sobą i odpowiedzieli, że to głównie spotkania ze znajomymi po Szkole wpłynęły na rozwój ich sfery społecznej. Innym sposobem było poznawanie nowych osób. Pojawiła się również odpowiedź, która dotyczyła rozmów z pedagogiem/psychologiem i przepracowywanie swoich lęków na terapii. W taki sposób radziło sobie kilkoro z ankietowanych.

Pytanie nr 2:

- **W jaki sposób Szkoła przyczyniła się do Twojego rozwoju w sferze społecznej?**

Przodującymi sposobami okazały się poznawanie nowych osób z klasy oraz wycieczki szkolne, integracje i warsztaty. Niektórzy też twierdzą, że Szkoła nie przyczyniła się do rozwoju w tej sferze.

Pytanie nr 3:

- **Co w przyszłości mogłaby zaproponować i zapewnić Szkoła, co pozwoliłoby Ci lepiej rozwijać się w sferze społecznej? Czy jest coś czego brakuje a byłoby Twoim zdaniem wskazane by wspomóc uczniów w tej dziedzinie?**

Na to pytanie uczniowie również w głównej mierze odpowiadali, że Szkoła mogłaby w przyszłości organizować więcej wycieczek międzyklasowych, integracji międzyklasowych oraz warsztatów. Na drugim miejscu pojawiły się pomysły dotyczące tematycznych dni w Szkole, kółek zainteresowań, maratonów filmowych odbywających się na terenie Szkoły czy też dyskoteki szkolne.

2. WNIOSKI Z ANALIZY ANKIET RODZICÓW:

Ankieta dotyczyła spojrzenia rodziców na to, w jaki sposób ich dzieci a uczniowie Szkoły doświadczają rozwoju danych sfer. Pod uwagę zostały wzięte następujące sfery rozwoju: sfera fizyczna, sfera emocjonalna, sfera intelektualna, sfera duchowa oraz sfera społeczna.

Sfera fizyczna - jest powiązana z biologią, czyli zdrowiem, kondycją, odżywianiem się i eliminowaniem nawyków szkodliwych dla zdrowia. W tej strefie podstawą jest zdrowie fizyczne i dbanie o nie np. w formie regularnych ćwiczeń czy wykonywania profilaktycznych badań okresowych. Do tej sfery zostały zadane dwa pytania 1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze fizycznej?* Oraz 2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?*

1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze fizycznej?* Rodzice są w tej tematyce bardzo podzieleni. Ogromna część rodziców wskazuje na zajęcia z wychowania fizycznego. Większość ankietowanych Rodziców docenia zaangażowanie nauczycieli w organizowanie aktywności na zajęciach wychowania fizycznego. Twierdzą, że są one prowadzone w sposób dokładny i ambitny. Ponadto zauważają, że do takich zajęć można zaliczyć wychodzenie na zewnątrz, spacer, bądź zajęcia na świeżym powietrzu. Doceniają, że lekcje w-fu odbywają się na siłowni, boisku na zewnątrz Szkoły oraz jako wyjścia np. z kijkami. Nieliczni Rodzice napisali, że zajęcia te są zbyt często

odwoływane, że we wcześniejszych latach ich dziecko było zadowolone, ale na ten moment uległo to zmianie, a zajęcia nie są prowadzone w ciekawy i zachęcający sposób. Część Rodziców uważa, że szkoła nie rozwija sfery fizycznej u ich dzieci.

Z innych pozytywnych aspektów rozwoju tej strefy, rodzice wskazują na kontrole stomatologiczne oraz wykonywanie bilansu rozwoju przez pielęgniarkę szkolną. Odpowiedzią powtarzającą się są również wycieczki szkolne poza budynkiem szkoły.

2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?* Rodzice zgodnie twierdzą, że coś co pomogłoby podnieść rozwój sfery fizycznej to ciekawsze i bardziej angażujące lekcje wychowania fizycznego. Z chęcią zobaczyliby w Szkole różnego rodzaju warsztaty lub spotkania na temat zdrowego odżywiania, bądź spotkania z osobami, które zajmują się sportem i są w stanie zachęcić młodzież do jego uprawiania. Ważni sportowcy, czy dietetycy byłiby na pewno interesujący dla młodych ludzi. Ważnym elementem jest też to, że nauczyciele powinni przedstawiać wychowanie fizyczne w sposób pozytywny, taki, który będzie miał dobry wpływ na ich zdrowie. Należy pokazać, że w-f to nie jedynie przykry obowiązek. Często odpowiedzią było również wprowadzenie zajęć dodatkowych, np. basen, siłownia, taniec, rolki, joga bądź sztuki walki. To pozwoliłoby urozmaicić sferę fizyczną. Dodatkowo wskazali na doinwestowanie w sprzęt sportowy w Szkole, czy używanie np. aplikacji monitorującej naszą aktywność i zachęcanie do tego swoich uczniów. Istotne również jest zwiększenie ilości zajęć w-fu. rodzice zwracają uwagę na zdrowe jedzenie, może możliwość stworzenia jakiś ciepłych posiłków w szkole, lub warsztaty z wykonywania zdrowych posiłków.

Sfera emocjonalna - to nic innego jak poznawanie własnych uczuć, umiejętność nazywania emocji i odpowiedniego radzenia sobie z nimi. Dbanie o tę sferę skutkuje między innymi tym że nie boimy się stawić czoła nieprzyjemnym emocjom takim jak strach, złość, wstyd itp. W tej sferze również zostały zadane dwa pytania: 1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze emocjonalnej?* Oraz 2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?*

1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze emocjonalnej?* Duża część rodziców napisała, że w rozwoju emocjonalnym w szkole pomaga możliwość rozmowy z psychologiem szkolnym, rozmowy z wychowawcą oraz wycieczki. Wiele rodziców z dobrą intencją wypowiada się na temat gabinetu pani psycholog i pedagog, że dzieci mogą przyjść i porozmawiać. Dzieci również uzyskują informację o instytucjach, gdzie mogą dostać pomoc. Niestety równie duża część Rodziców nie zauważa żadnych elementów, które wspomagają rozwój emocjonalny uczniów. Rodzice zwracają uwagę na to, że nie ma dobrego dialogu między nauczycielem a uczniem. Często uczucia i emocje uczniów są niezauważane, uczniowie dostają przykre uwagi i docinki ze strony nauczycieli. Rodzice zauważają, że uczniowie nie mogą wyrażać swobodnie swoich uczuć oraz, że Szkoła nie dba z uwagą o tę sferę. Ogromny stres jaki dzieci odczuwają podczas zajęć nie jest niwelowany a często potęgowany przez niektórych nauczycieli.

2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?* Rodzice sugerują zmianę podejścia nauczycieli do uczniów i wysłuchanie ich potrzeb. Uważają, że dobrym pomysłem mogą być warsztaty i spotkania z instytucjami zajmującymi się np. nazywaniem i radzeniem sobie z emocjami, stresem, bądź uzyskiwaniem pomocy. Częstsze spotkania z psychologiem i prowadzenie przez niego zajęć. Rodzice zauważają również, że warto przyjrzeć się relacjom w klasie, często osoby mało ekstrawertyczne nie mają głosu na tle klasy. Wic warto spojrzeć na głosy wszystkich

uczniów. Sugerowane są również cykle spotkań i warsztatów o tematykach takich jak wyżej wymienione. Rodzice odpowiadali, że można wprowadzić więcej wyjść i zabaw integracyjnych dla uczniów, aby lepiej się poznawali i mieli w sobie wsparcie.

Sfera intelektualna - odnosi się do zdolności uzyskania i wykorzystania wiedzy. O rozwiniętej sferze intelektualnej może świadczyć umiejętność czerpania wiedzy nie tylko z podręczników i książek, ale z każdego wycinka rzeczywistości - codziennego funkcjonowania w świecie. Pytania postawione do tej sfery: 1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze intelektualnej?* Oraz 2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?*

- 1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze intelektualnej?* Duża część Rodziców nie zauważa problemu ze sferą intelektualną. Uważa, że Szkoła wykonuje program nauczania na dobrym poziomie. Dodatkowo ukazują, że Szkoła organizuje liczne konkursy, wyjścia poza Szkołę, co pozwala na lepszy rozwój. Rozmowy uczniów z nauczycielami poszerzają wiedzę i dzięki temu, uczniowie wiedzą więcej i mogą się zainteresować innymi działami, niekoniecznie omawianymi na zajęciach. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz kółek tematycznych. Rodzice doceniają prężnie działającą i pomocną bibliotekę. Jednakże część Rodziców nie jest zadowolona z rozwoju sfery intelektualnej szkoły. Uważają, że nie wiedzą co Szkoła robi, aby zwiększyć ten rozwój. Rodzice uważają, że program jest oczywiście realizowany, ale mogłoby to ulec zmianie względem jakości nauki i przekazywanych informacji. Część Rodziców nie zauważa, bądź jedynie w minimalnym stopniu, aby Szkoła wychodziła w sferze intelektualnej poza zajęcia lekcyjne. Z odpowiedzi Rodziców można wywnioskować, że zbyt często, muszą zapisywać dzieci na dodatkowe korepetycje.
- 2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?* Rodzice uważają, że Szkoła powinna skupić się bardziej na pojedynczych jednostkach potrzebujących pomocy. Zawracają uwagę na to, że Nauczyciele powinni z innym nastawieniem podchodzić do przedstawiania tematu i w spokojniejszy sposób go tłumaczyć. W innym wypadku powodują ogromny stres u swoich uczniów. Nauczyciele mogliby używać bardziej nowoczesnych technik nauczania oraz używać w pracy elektronicznych rozwiązań. Według Rodziców Nauczyciele powinni zachęcać i bardziej aktywizować młodych ludzi na lekcjach. Mogłoby również pojawiać się więcej wyjść np. do muzeum, bądź teatru. Dodatkowo mogłoby występować w szkole więcej programów i zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży. Kilku rodziców opowiedziało się, za wprowadzaniem wymiany uczniowskiej np. Erasmus. Rodzice chcą, aby na zajęciach panowała otwarta atmosfera, pełna dyskusji i debat, aby nauczyciele rozmawiali z uczniami o ich talentach, zainteresowaniach.

Sfera duchowa - przejawia się między innymi w poczuciu celu i sensu życia, w obcowaniu z Bogiem lub inną wyższą siłą. To wiara w wymiar rzeczywistości którego najczęściej nie można zaobserwować zmysłami. Pytania dotyczące tej sfery: 1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze duchowej?* Oraz 2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?*

- 1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze duchowej?* Wielu rodziców wstrzymało się tutaj od odpowiedzi. Uważają, że Szkoła nie jest miejscem, które powinno zajmować się uduchowieniem uczniów. Rodzice odpowiadają też, że w sferze duchowej działają lekcje religii i etyki.

2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?* Część rodziców uważa, że Szkoła nie powinna się tym zajmować. Zarzucanie religii, bądź kurczowe trzymanie się jej może dać odwrotny skutek wśród młodzieży. Duża część Rodziców wstrzymała się od odpowiedzi. Rodzice proponują, aby zorganizować w Szkole przestrzeń, która mogłaby być miejscem wyciszenia. Względem potrzeb mogłaby się tam odbywać medytacja, bądź modlitwa. Proponują również zajęcia oddechowe, medytacje i mindfulness. Bardzo duża część Rodziców opowiada się za wprowadzeniem jogi. Oczywiście zdania są podzielone, jest też część rodziców, którzy uważają, że powinny być w szkole rekolekcje, międzynarodowe spotkania Taize młodzieży, wyjazdy na dni modlitwy itd. Dodatkowo wycieczki na łono natury, obcowanie w świecie i doświadczanie piękna otaczającego nas świata.

Sfera społeczna - obejmuje wszystkie kontakty międzyludzkie w których się znajdujemy i relacje jakie budujemy z innymi. Dbanie o ilość i przede wszystkim jakość tych relacji jest odbiciem dbania o sferę społeczną. Dwa pytania zadane rodzicom: 1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze społecznej?* Oraz 2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?*

- 1) *W jaki sposób Pani/Pana zdaniem Szkoła dba o rozwój Pani/Pana dziecka w sferze społecznej?* W tej odpowiedzi, jedynie mała część Rodziców uważa, że Szkoła nie rozwija tej sfery, albo nie robi tego dostatecznie mocno. Jednakże zauważają, że może to być spowodowane sytuacją pandemiczną i że młodzież się przez to mocno zamknęła w sobie. Warto jednak zauważyć, że większość Rodziców bardzo pozytywnie odbiera rozwój tej sfery. Odpowiadają o dużej ilości wycieczek i wyjść poza Szkołę, o wycieczkach integracyjnych dla klas pierwszych. Ważne jest też dla Rodziców to, że organizowane są wydarzenia i imprezy Szkole, takie jak; poranek kolęd, dzień sportu, dzień kobiet itd. Doceniają również podejście i zaangażowanie do zakończenia klas trzecich. Rodzice mówią o tym, że atmosfera jest przyjazna a układ Szkoły sprzyja nawiązywaniu relacji, bo każdy funkcjonuje blisko siebie.
- 2) *Co w przyszłości pomogłoby w rozwoju tej sfery?* Rodzice zwracają szczególną uwagę na budowanie relacji nauczyciel-uczeń. Aby nauczyciele przekonali się do uczniów, doceniali ich jako rozmówców i nie traktowali z góry. Według rodziców ważne jest to, aby nauczyciel był otwarty do uczniów, jak i do ich potrzeb. Wprowadzenie projektów interdyscyplinarnych/interklasowych. Rodzice sugerują więcej wyjść integracyjnych, może spróbować integrować różne klasy między sobą. Kolejnym pomysłem są kółka dyskusyjne oraz dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla zwiększenia integracji i poznania osób o podobnych zainteresowaniach.

3. WNIOSKI Z ANALIZY ANKIET NAUCZYCIELI:

Zadaniem przeprowadzenia tych ankiet wśród nauczycieli, było sprawdzenie, w jaki sposób prowadzą oni zajęcia by znalazły się w nich pewne sytuacje, bądź czynniki pogłębiające różne sfery u uczniów. Do tych sfer zaliczamy: sferę fizyczną, sferę emocjonalną, sferę intelektualną, sferę duchową, sferę społeczną. Do każdej z tych sfer zostało zadane pytanie dotyczące rozwoju, i w jaki sposób jest ona przeprowadzana podczas zajęć. W ankiecie wzięło udział 12 nauczycieli.

Sfera fizyczna - jest powiązana z biologią, czyli zdrowiem, kondycją, odżywianiem się i eliminowaniem nawyków szkodliwych dla zdrowia. W tej strefie podstawą jest zdrowie fizyczne i dbanie o nie np. w formie regularnych ćwiczeń czy wykonywania profilaktycznych badań okresowych. Pytanie dotyczące tej sfery brzmiało: *W jaki sposób jako nauczyciel dbasz o rozwój swoich uczniów w sferze fizycznej?*

Odpowiedzi Nauczycieli różniły się od siebie długością wypowiedzi. Jednakże pojawiło się wiele wspólnych wątków. W ogromnej większości nauczyciele odpowiadali, że zwracają uwagę uczniów na zdrowe odżywianie oraz aktywność fizyczną. Występuje to podczas zajęć z wychowawcą, ale również podczas zajęć tematycznych, np. języka angielskiego. Wiele osób opowiedziało się również za chodzeniem na różnego rodzaju wycieczki klasowe, spacerami czy biwakami. Argumentują to promowaniem spędzania czasu na świeżym powietrzu, spędzając wspólnie czas. Pośród odpowiedzi znalazło się też wietrzenie sali, robienie przerw między ćwiczeniami, bądź możliwością picia wody na lekcjach. Podczas analizy odpowiedzi, można było znaleźć odpowiedzi np. „promuję zdrowy tryb życia” lub „zdrowa dieta” jednak są one mało obszerne i nie wiadomo z jakimi czynnościami wiąże się ten rozwój sfery fizycznej.

Sfera emocjonalna - to nic innego jak poznawanie własnych uczuć, umiejętność nazywania emocji i odpowiedniego radzenia sobie z nimi. Dbanie o tę sferę skutkuje między innymi tym że nie boimy się stawić czoła nieprzyjemnym emocjom takim jak strach, złość, wstyd itp. Pytanie do tej sfery brzmiało w następujący sposób: *W jaki sposób jako nauczyciel dbasz o rozwój swoich uczniów w sferze emocjonalnej?*

Według Nauczycieli najczęściej powtarzające się odpowiedzi dotyczyły otwartości, chęci poznania jakie emocje towarzyszą ich uczniom w ciągu dnia lub podczas lekcji. Warto zauważyć, że Nauczyciele szanują samopoczucie uczniów, a w ich odpowiedziach widać, że gdy zdarzają się gorsze dni, starają się ich wspomóc, bądź mówią o możliwości rozmowy z panią psycholog bądź pedagog. Przede wszystkim nauczyciele zwracają uwagę na rozmowę z uczniem. Jest to bardzo ważny element. Uważają oni, że jest ona bardzo ważna i pomaga zbudować pozytywną atmosferę. Rozmowy mogą się odbywać indywidualnie, jak również na tle grupy, bądź klasy. Rozmowy z uczniami odbywają się, według nauczycieli, na zajęciach, na przerwach oraz na wycieczkach. Głosem nauczycieli jest również to, że szanują swoich uczniów, są obok jeżeli tego potrzebują. Potrafią wysłuchać i cierpliwie podchodzić do problemów.

Sfera intelektualna - odnosi się do zdolności uzyskania i wykorzystania wiedzy. O rozwiniętej sferze intelektualnej może świadczyć umiejętność czerpania wiedzy nie tylko z podręczników i książek, ale z każdego wycinka rzeczywistości - codziennego funkcjonowania w świecie. Pytanie zadane nauczycielom brzmiało tak: *W jaki sposób jako nauczyciel dbasz o rozwój swoich uczniów w sferze intelektualnej?*

Odpowiedzi wskazywały na korzystanie z różnych źródeł informacji, aktywizacji uczniów oraz zachęcanie do umiejętnego korzystania z różnych źródeł i materiałów. Na zajęciach są przeprowadzane doświadczenia, konkursy oraz dyskusje i analizy. Na lekcjach z języka obcego jest to również oglądanie filmów w danym języku. Organizowanie warsztatów i lekcji tematycznych, wyszukiwanie informacji w różnych źródłach. Co bardzo ważne nauczyciele zwracają uwagę, że nie każde źródło informacji jest dobre i należy informacje selekcjonować. Nauczyciele proszą też Uczniów, aby szukali wiadomości poza tym, o mają podane w podręcznikach szkolnych, to aktywizuje ich podczas odrabiania lekcji, bądź przygotowywania zajęć.

Sfera duchowa - przejawia się między innymi w poczuciu celu i sensu życia, w obcowaniu z Bogiem lub inną wyższą siłą. To wiara w wymiar rzeczywistości którego najczęściej nie można zaobserwować zmysłami. Pytanie dotyczące tej sfery wyglądało następująco: *W jaki sposób jako nauczyciel dbasz o rozwój swoich uczniów w sferze duchowej?*

Nauczyciele zwracają uwagę, że nie mają przestrzeni, bądź po prostu nie rozwijają tej sfery u swoich Uczniów. Według Nauczycieli jest to delikatny i drażliwy temat i nie uważają, że powinni go poruszać na zajęciach. Jednak odpowiedzi są podzielone. Jest też grono Nauczycieli, którzy uważają, że można rozwijać tą sferę. Przykładami mogą być rozmowy dotyczące szczęścia, jak również moralności i postaw wobec ludzi. Nauczyciele swoją postawą pokazują, że warto być dobrym człowiekiem. Prowadzą warsztaty o planowaniu relaksu, bądź szacunku do drugiego człowieka. Ten element analizy rozwoju sfer jest najbardziej dzielący dla nauczycieli. Widać tutaj dużą rozbieżność czy rozwija się tą sferę, czy zostawia bez ingerencji.

Sfera społeczna - obejmuje wszystkie kontakty międzyludzkie w których się znajdujemy, i relacje jakie budujemy z innymi. Dbanie o ilość i przede wszystkim jakość tych relacji jest odbiciem dbania o sferę społeczną. Do sfery społecznej zadano pytanie: *W jaki sposób jako nauczyciel dbasz o rozwój swoich uczniów w sferze społecznej?*

Według nauczycieli organizują oni bardzo wiele sytuacji oraz wydarzeń, aby sfera społeczna rozwijała się jak najbardziej. Nauczyciele organizują wyjścia i wycieczki klasowe, co ma usprawnić integracje grupowe. Wraz z klasą organizowanie ważnych wydarzeń szkolnych np. Dzień liczby Pi, pozwala uczniom nawiązywać nowe relacje społeczne między sobą. Również ważnym elementem jest praca w grupach i wspólne działanie na rzecz klasy. Angażowanie młodych ludzi w aktywne uczestniczenie w kółkach tematycznych lub pomocy np. na rzecz wolontariatu. Nauczyciele bardzo chętnie i aktywnie odnoszą się do rozwoju tej sfery u swoich Uczniów.